

Hoe is het om aan de Floriade 2012 te werken en wat komt er allemaal bij kijken? Delta ging op bezoek in Venlo bij drie enthousiaste ontwerpers en maakte kennis met de hectiek en de sfeer in het ontwerpteam.



# ‘Unieke kans om aan zo’n project te kunnen werken!’

**Rabobankpaviljoen Earthwalk.**

**‘Voor mij kwam een droom uit: werken aan de Floriade, op de grond waar ik ben opgegroeid.’**

Leonieke Heldens, van oorsprong afkomstig uit Venray, werkt sinds 2008 fulltime aan de Floriade. In het begin van het project zaten er zo’n tien ontwerpers en beplantingsdeskundigen in het ontwerpteam, maar het meeste ontwerpwerk zit er nu op. Op dit moment rondt Leonieke daarom samen met John Boon en Kees Neven het werk af. John is hoofdontwerper, Leonieke is naast landschapsarchitect ook beplantingscoördinator. Kees houdt zich bezig met specifieke ontwerpopgaven zoals terrassen rondom horeca en speelplekken. Evelien De Mey zat van 2007 tot 2010 in het ontwerpteam. Haar aandeel is inmiddels klaar. In de ontwerpkamer van hun tijdelijke onderkomen op het Floriadeterrein en tijdens een korte rondleiding over het bouwterrein vertellen ze enthousiast en vol trots over hun werk.

De landschapsarchitecten van Arcadis en Copijn begonnen in 2006 met het masterplan voor de wereldduurbouwtentoonstelling, maar er werd ook nadrukkelijk gekeken naar het gebruik van het terrein daarna als groen en hoogwaardig bedrijventerrein: Venlo Greenpark. Leonieke stapte in het project toen de vijf thema’s al vastlagen. Deze thema’s, ontstaan uit de evaluatie van de Floriade 2002, zijn Relax & Heal, Green Engine, Education & Innovation, Environment en World Show Stage. ‘We hebben voor elk themaveld schetsontwerpen gemaakt, deze voorgelegd en besproken met de opdrachtgever, Regio Venlo Floriade bv. Arcadis heeft dit project namelijk aangenomen via een geïntegreerd contract (UAV-GC) waartoe projectmanagement, landschapsarchitectuur, engineering en aanleg behoren. Alle ontwerpen zijn vastgelegd in boekjes. Als je erdoorheen bladert lijkt het wel een studie-

opdracht, zoals je bij de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting maakt. Alle stappen – van inventarisatie, analyse naar visie/concept tot aan ontwerp – zie je terug. Precies zoals je geleerd hebt op school! Een belangrijke randvoorwaarde was dat het park echt een ‘beleving’ moest zijn. Daarnaast waren er allerlei randvoorwaarden voor water, ecologie, cultuurhistorie en duurzaamheid. Vanaf het begin was ook heel duidelijk dat beplanting een essentieel onderdeel moest zijn van het ontwerp: die benadrukt het thema en moet van de hoogste kwaliteit zijn. Dat is absoluut de invloed van de samenwerking tussen Arcadis en Copijn.’

**‘Sommige stukken ontwerp je terughoudend, op andere plekken moet je knallen’**

Dat zegt Evelien. Samen met andere collega’s van Copijn heeft ze meegewerkt aan



**Het vlonderpad door het bos verbindt de verschillende themavelden.**



**Het blotevoetenpad in themaveld Relax & Heal.**

het ontwerp van alle themavelden. 'Wij moesten het wiel uitvinden. Hoe wilden we invulling geven aan de vijf thema's? We zijn gestart met Relax & Heal. We wilden inspeelen op het gevoel dat de thema's oproepen en dat terug laten komen in het materiaalgebruik en de beplantingskeuze. Tijdens het ontwerpen voelde ik me soms de handen en voeten van John. Je bent echt onderdeel van het team en samen werk je toe naar een eindproduct. Wat een geweldige ervaring om soms meerdere dagen in Venlo te zijn en er met het hele team te overnachten! Ik heb het meeste geleerd van het feit dat je kunt uitvoeren wat je hebt bedacht en dat je ziet hoe het gerealiseerd wordt.'

***'Het is spannend om te zien of het idee achter het beplantingsplan na het eerste groeiseizoen zichtbaar is'***

Dat vindt Leonieke die als beplantingscoördinator een belangrijke stem had in de uiteindelijke uitvoering. 'We hebben bijzondere experimenten kunnen doen. Bijvoorbeeld op grote stukken de beplanting individueel mengen. Werken met individuele menging vereist meer van het beheer. Het beheer bepaalt het eindbeeld, maar nu voor één groeiseizoen wordt aangeplant is dat minder een bezwaar. Toch is het nu ook spannend hoe het uit zal pakken. Bij andere Floriades gebeurde het wel dat kwekers met grote vrachtwagens vol planten kwamen aanrijden, die de ontwerpers dan maar een plekje moesten geven. Dat is bij deze Floriade anders. De ontwerpers en kwekers werkten nauw samen met respect voor elkaars kennis en kunde. Door een deskundig beplantingontwerp te combineren

met de praktijkkennis van de kwekers ontstond meerwaarde. Het was wel een hele omschakeling voor de tuinbouwsector, maar nu de mensen het resultaat zien, zijn ze erg enthousiast. Vooral de vasteplantenkwekers zijn helemaal om.'

***'Je kijkt vanuit de beleving, je stelt jezelf de vraag: wat heeft de bezoeker eraan?'***

Kees hield zich vooral bezig met het ontwerp rondom de restaurants in de verschillende themavelden en de bijbehorende speelplekken. 'Elk themaveld heeft een eigen identiteit. Dus ook de inrichting van een terras moet daar op afgestemd worden. Verder is ervoor gekozen speelplekken altijd bij de terrassen te situeren. Ouders kunnen lekker zitten en de kinderen kunnen zich uitleven op de, vaak speciaal voor de Floriade ontworpen, speeltoestellen. Zo wordt de Floriade een beleving voor het hele gezin. Ook wij kregen tijdens het ontwerpproces vooral de randvoorwaarde mee om vanuit de gasten te denken. Voor hen moet een dagje Floriade echt een belevenis zijn. We hebben aan het begin van het ontwerpproces veel andere parken bezocht, zoals de Efteling en Disneyland Parijs, om inzicht te krijgen in looproutes en ruimtebeslag bij grote bezoekersaantallen. Ik heb zelfs bij IKEA de toiletten opgemeten en gekeken hoe de deuren draaien, om een idee te krijgen hoeveel ruimte dit inneemt. Ik ben heel anders gaan kijken naar het gebruik van ruimtes.'

Leonieke beaamt dit. 'Ik heb echt geleerd om anders te ontwerpen. Een goede belevenis ontstaat als je amusement, educatie en esthetiek combineert en je mensen kunt laten ontsnappen aan de dagelijkse werke-

lijkheid.' Veel tijd is gestopt in het uitzoeken van de materialen. 'We zijn naar steengroeven geweest voor de natuursteen en we hebben zelf alle plantmateriaal uitgezocht en gekeurd bij kwekers in de omgeving. Het is dan ook een geweldige ervaring als er weer een vrachtwagen het terrein op komt rijden met bomen die je zelf hebt uitgezocht.'

***'Mijn hoofd zit overvol, ik krijg thuis niet meer uitgelegd waar ik de hele dag mee bezig ben geweest'***

Leonieke: 'We hebben de meeste werkzaamheden overgedragen aan het team engineering. De ontwerpende rol van de landschapsarchitecten neemt af maar onze rol als bouwmeester juist toe. We zijn nog wel bezig met de laatste kleine ontwerp vragen maar vooral met de ondersteuning van de uitvoerders, zodat alles zo wordt aangelegd zoals we het bedacht hebben. Aanemer DuoFlora, een samenwerkingsverband van Arcadis en Dura Vermeer, voert het ontwerp volgens het bestek uit. Als wij ter plekke toch iets anders willen, moet je wel kijken of dat extra geld kost. In dat geval zal ergens anders bezuinigd moeten worden, want het hele project is voor een vaste prijs aangenomen. Als je met de hoofduitvoerder buiten rondloopt, moet je dus continu snel schakelen en beslissingen nemen. Heeft een beslissing ook financiële gevolgen, dan vergt dat weer afstemming met de projectcoördinator. Als beslissingen afwijken van het bestek, moeten deze vastgelegd worden.' Kees voegt toe: 'We hebben hier een systeem voor ontwikkeld om discussies achteraf te voorkomen: de map Opmerkingen Hoofdontwerper.'



Net aangevoerde buxus in pot staan klaar om geplant te worden.



Het 'groenste kantoor van Nederland' in het themaveld Green Engine.

### 'Na 4 april is er een dik zwart gat'

Leonieke: 'Er is één datum die voor ons belangrijk is en dat is 4 april. Dan wordt het gehele terrein overgedragen aan de Floriade bv. Tot die tijd moet er elke dag een ontwerper aanwezig zijn om bij uitvoering te kijken. Ik probeer hier drie dagen per week te zijn. Als ik er ben, word ik volledig geleefd door wat er buiten gebeurt. Iedereen is zo druk en als ik iets van John wil weten, heb ik vaak maar een paar minuutjes in de middagpauze. Je moet zorgen dat je goed bent voorbereid. In twee minuten kun je er dan even een klap op geven, ook buiten: het is goed of het is niet goed. Het heeft me

besluitvaardiger gemaakt. Gelukkig weet je na drie jaar samenwerken wat je aan elkaar hebt. We zijn een hecht team geworden. Ik ben wel bang voor het zwarte gat na 4 april. Het liefst blijf ik nog 180 dagen rondlopen op de Floriade. Dit ga ik wel missen, dit is zo ongekend heerlijk. Een zo'n groot plan dat je tot op elke vierkante meter kent; Ik geniet hier met volle teugen van.' Dat zegt John ook: 'We moeten genieten! We gaan dan even naar buiten, even de hectiek van je af.'

Kees zal het team ook missen. 'We hebben regelmatig in een hotel overnacht. In de zomer bleven we 's avonds vaak nog op het

terrein en gingen dan een rondje rijden en daarna nagenieten op het terras. Werken aan de Floriade was echt een feestje! Het is geweldig dat we de kans hebben gekregen om aan zo'n uniek project te mogen werken.'

Freddy van Dijken en  
Sjanet Niemantsverdriet

**Leonieke Heldens** (zie foto) studeert in 2001 af bij de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, richting techniek. Aansluitend studeert zij tot 2004 Landschapsarchitectuur bij Wageningen Universiteit. Na vier jaar als landschapsarchitect bij INBO Woudenberg te hebben gewerkt, vraagt Arcadis haar in 2008 voor de Floriade.

**Kees Neven** (foto) start in 2001 na de middelbare tuinbouwschool in Boskoop met Tuin- en Landschapsinrichting. Hij studeert in 2006 af in de richting ontwerpen. Twee jaar later voltooit hij de master Landschapsarchitectuur aan Wageningen Universiteit. Sinds 2009 werkt hij bij Arcadis. Vanaf 2010 is hij betrokken bij de Floriade.

**Evelien De Mey** start in 2003 met de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting. In 2007 rondt ze de studie af in de richting landschapsarchitectuur. Ze kan direct aan de slag bij Copijn Tuin- en Landschapsarchitecten. Vanaf 2007 is ze fulltime betrokken bij de Floriade. Sinds 2010 volgt Evelien de master Landschapsarchitectuur aan de Academie van Bouwkunst.

De carrière van **John Boon** staat beschreven op pagina 5.

